

GONIEC KRAKOWSKI

CENY OGŁOSZEN: Po tekście 1 mm w 1 szpalcie (szer. szp. 22 mm) 36 gr. W tekście 1 mm w 4 szpalcie (szer. szp. 69 mm) 3.— Zł. Drobne za słowo 24 gr. Pierwsze słowo tłusty druk (najwyżej 3 słowa) 46 gr.

Rok II.

Nr. 252.

Kraków, wtorek 29 października 1940 r.

Nadesłane a nie zamówione przez Redakcję ręko pisy będą zwracane autorom jedynie wówczas gdy dołączone zostaną znaczki pocztowe na opłacenie prze syłki zwrotnej. Prenumerata miesięczna 4.50 Zł z odnośnikiem do domu 5 Zł. — Konto czekowe: Warszawa 658.

12 miesięcy pracy dla porządku i spokoju w Generalnym Gubernatorstwie.

Podziękowanie i uznanie Generalnego Gubernatora dla wszystkich lojalnych współ- pracowników w dziale odbudowy.

Kraków, 28 października. (pwp) Rocznica założenia Generalnego Gubernatorstwa była przez wszystkich Niemców uroczystie obchodzona. Szczególnie uroczyste dni przeżyło miasto Kraków, jako siedziba Generalnego Gubernatora i jego centralnych władz. Na uroczystości te przybył szereg wysokich dygnitarzy Rzeszy. Punktem kulminacyjnym uroczystości był akt państwowy na krakowskim zamku, w czasie którego Generalny Gubernator wygłosił domniósł przemówienie.

Wskazał on na ogrom pracy, jaki okazał się konieczny w ciągu ubiegłego roku, aby zgodnie z życzeniem kancлера Hitlera stworzyć organizację, która byłaby w stanie zabezpieczyć spokój, bezpieczeństwo oraz wykorzystanie dóbr gospodarczych i rolniczych. Tego wielkiego zadania nie można było rozwiązać utartymi metodami, tak, że musiano wymyślić i zbudować zupełnie nową formę ustroju, odpowiadającą konieczności wypadków historycznych.

Ustrój ten stanowi pierwszorzędną rolę i może kiedyś w przyszłości będzie służył za wzór rozwiązania trudności w podobnych okolicznościach natury administracyjnej.

Generalne Gubernatorstwo nie jest już obecnie krajem o wybujałych egoizmach jakiegokolwiek rodzaju, natomiast przyszłość jego życia gospodarczego i jego mieszkańców leży w ścisłym szarmonizowaniu przeczności z narodem niemieckim.

„Mnie zajęł taki wypadek — powiedział dr Frank — że zapadła się ziemia, ale

nigdy nie dojdzie do tego, abyśmy mieli kiedykolwiek opuścić tę ziemię”. Generalne Gubernatorstwo jest w obecnej chwili tą częścią składową niemieckiego obszaru suwerennego, na którym w najjaskrawszy sposób musiały sobie torować drogę nowe zasady administracyjne.

Ustrój władz jest wyraźnym tego przykładem. Zresztą w ramach tej organizacji umożliwiono ludności polskiej daleko idący udział.

Czynnikom, mającym w swoich rękach kierownictwo techniki administracyjnej, podporządkowany jest bezpośrednio polski samorząd, w którym drobne sprawy życia codziennego w bezpośrednim kontakcie z ludnością są obecnie lepiej załatwiane, niż kiedykolwiek dotychczas.

W ciągu pierwszego roku uczyniono we wszystkich dziedzinach wszystko, co było w mocy ludzkiej, przy czym nie uciekano się do pomocy z Rzeszy w większych rozmiarach, niż to było niedorzecznie konieczne.

stwa przyzwyczaiła się też stopniowo do wypełniania obowiązków względem pań-

stwa w należytej formie. Sytuacja finansowa Generalnego Gubernatorstwa w obliczu wszechstronnych wymagań obecnej epoki jest zupełnie uporządkowana, przy czym z drugiej strony należy uwzględnić fakt, że przeważająca część wydatków finansowych pokrywają przedsiębiorstwa monopolowa. Początkowe trudności, związane z sytuacją walutową, zostały również dawno pokonane, kurs złotego jest ustalony, a Bank Emisyjny jest instytucją opartą na zdrowych podstawach i w przyszłości takim pozostanie.

Dzięki niezmiernym wysiłkom udało się również tak dalece uruchomić życie gospodarcze, że po upływie 12 miesięcy można stwierdzić

potężny postęp produkcji we wszystkich dziedzinach.

Wszędzie w miastach i ośrodkach przemysłowych Generalnego Gubernatorstwa widać pracę w pełnym tempie i posiada ona warunki do dalszego i nieskrępowanego rozwoju.

Międzynarodowe władze ze szczególną troskliwością czyniły starania

w kierunku rozwiązania problemu wyżywienia,

problemu, który początkowo czynił wrażenie niezmiernie trudnego do pokonania. Rolnikom polskim udzielono pomocy siewnej, udzielono im szeregu pożytecznych wskazówek fachowych, oddano im do dyspozycji sztuczne nawozy i dzięki temu już pierwsze zbiory Generalnego Gubernatorstwa z ubiegłego lata przyniosły wyniki, usprawiedliwiająca nadzieje, że

Generalne Gubernatorstwo jest w stanie wyżywić całą swą ludność własnymi środkami.

Wprowadzając nowy porządek uczyniono

zatem wszystko, ażeby ludność odczuła jego istotną treść i jego prawdziwe, bezpośrednie dla wszystkich odczuwalne skutki.

Wszyscy mieszkańcy Generalnego Gubernatorstwa uznający to i podporządkowujący się lojalnie nowej rzeczywistości, jak podkreślił Generalny Gubernator, spotykają się ze sprawliwym traktowaniem przez władze. Należy podkreślić z naciskiem, iż w taki lojalny sposób zachowują się wielotysięczne rzesze robotników, chłopów, urzędników i pracowników wszystkich dziedzin pracy, którzy będąc narodowością polską wypełnili przecież w sposób lojalny swoje zadania w tym duchu. Muszę też na tem miejscu przypomnieć, że również wielu polskich policjantów oddało swe życie w obronie bezpieczeństwa i w walce z przestępczością na tych terenach. Miałem już sposobność na innym miejscu wyrazić z tego powodu moje uznanie.

Pragnąłbym stwierdzić, że w drugim roku istnienia Generalnego Gubernatorstwa wzrastać będzie w znacznym mierze lojalność ludności. Wbrew wszelkim pokusom i podszeptom polska ludność tej ziemi będzie musiała uznać, że w przyszłości istnieje dla niej tylko droga: spełnianie lojalnych obowiązków obywatelskich Generalnego Gubernatorstwa.

W sobotę popołudniu odbyła się w Krakowie potężna defilada wielkich oddziałów stacjonowanych w Gen. Gub., formacji SS i policji przed Generalnym Gubernatorem i jego gośćmi honorowymi. Stanowiła ona jedyną w swoim rodzaju potężną i wymowną uroczystość wojskową, której przypatrywały się z zainteresowaniem tysiące widzów.

W siedzibach poszczególnych obwodów oraz w większych miejscowościach zamieszkałych też przez ludność niemiecką odbyły się podniosłe uroczystości.

Dziś utrzymuje się Generalne Gubernatorstwo pod względem gospodarczym i finansowym z własnych środków.

Opracowano i zrównoważono należyty budżet. Ludność Generalnego Gubernator-

stwa przyzwyczaiła się też stopniowo do

Churchill przyznaje się do straty dwóch trawlerów.

(S) Nowy Jork, 28 października. Brytyjska admiralicja komunikuje o zatonięciu dwóch trawlerów „Velia” i „Lord Stamp” wskutek najechania na miny niemieckie.

Znaczne straty brytyjskiej floty handlowej.

(S) Nowy Jork, 28 października. Brytyjskie ministerstwo żegluga podało do wiadomości, że w ciągu sześciu miesięcy od wybuchu wojny zginęło wskutek akcji nieprzyjacielskiej 925 członków załóg statków handlowych i rybackich.

Na podstawie tych cyfr, które niewątpliwie — jak to zresztą jest w zwyczaju u Anglików — są znacznie mniejsze niż w rzeczywistości, można sobie urobić zdanie o rozmiarach strat w materiale ludzkim brytyjskiej floty handlowej.

100 tysięcy ton ziemniaków dla Paryża.

(—) Paryż, 28 października. 100.000 ton ziemniaków ma być przewiezionych z Niemiec do Francji, celem ułatwienia wyżywienia ludności stolicy francuskiej.

W związku z tem podkreślają, że Niemcy nie zamierzają iść za przykładem sprzymierzonych po wojnie światowej i rozciągać blaski nad pokonanym przeciwnikiem, która w swoim czasie naraziła Niemcy na najokropniejszą nędzę.

Francuska rada ministrów przyjęła sprawozdanie ze spotkania Hitlera z Petainem.

(=) Vichy, 28 października. W sobotę popołudniu zebrała się rada ministrów pod przewodnictwem marszałka Petaina. Zarówno marszałek jak wicepremier Laval poinformowali członków rady o rozmowach odbytych z kancleżem Rzeszy Hitlerem, którym to rozmowom towarzyszył minister spraw zagranicznych Rzeszy von Ribbentrop. Rada ministrów jednogłośnie przyjęła do wiadomości złożone jej na ten temat oświadczenia.

Równocześnie podano w Vichy następujący komunikat: „Rozmowy, jakie miały miejsce w dniu 25 października, między kancleżem Rzeszy Hitlerem i marszałkiem Petainem w obecności ministra spraw zagranicznych von Ribbentropa i wicepremiera Lavalą prowadzone były w atmosferze wielkiej przychylności. Marszałek został powitany honorami wojskowymi odpowiadającymi jego stopniowi.

Obaj wodzowie mieli w toku rozmowy okazje do przedyskutowania i zbadania sytuacji, w szczególności zaś metod mających na celu stworzenie pokoju w Europie. Obaj wysocy rozmówcy porozumieli się co do zasadniczych motywów współpracy. Wpro-

wadzenie w życie tego modus vivendi ma ulec zbadaniu w okresie późniejszym.

Zmiana administracji wojsk. Francji.

Gen. Staalpnaegel następcą gen. Strecciusa. (—) Berlin, 28 października. W dniu 25 października dotychczasowy szef administracji wojskowej Francji generał piechoty Streccius ustąpił z tego stanowiska, celem objęcia innego działu pracy. W tym samym dniu urząd szefa administracji wojskowej Francji objął generał piechoty von Staalpnaegel.

W czasie uroczystego aktu przekazania władzy, ustępujący generał Streccius pożegnał się ze swymi dotychczasowymi współpracownikami, z którymi pełnił swoje obowiązki przez cztery miesiące. Najistotniejszym zadaniem tego okresu było wciągnięcie do współpracy dawnego wroga — oświadczył on w swej mowie pożegnalnej.

Zkolei generał von Staalpnaegel powitał swoich nowych współpracowników. Uroczystość zakończyła się defiladą wojsk.

Brytyjski transportowiec ciężko uszkodzony bombą.

(S) Sztokholm, 28 października. W sobotę w odległości około 100 km. na zachód od

Irlandji brytyjski transportowiec „Empress of Britain”, pojemnością 42.000 ton, został zaatakowany przez bombowce, przyczem wskutek celnego trafienia bombą wybuchł na nim pożar.

Statek odniósł tak ciężkie uszkodzenia, że załoga jego musiała się ratować do lodzi. Należy się liczyć, iż parowiec ten jest stracony. Był on pod względem wielkości 10-tym transportowcem na świecie.

Sukces niemieckiego samolotu bojowego.

(SS) Berlin, 28 października. Dnia 25-go października wczesnym rankiem opodal wybrzeża wschodniego Anglii zaatakował niespodziewanie niemiecki samolot bojowy pewien brytyjski kontrtorpedowiec.

Bezpośrednio po tym ataku zaobserwowano na pokładzie kontrtorpedowca słup ognia. Kontrtorpedowiec zaprzestał ognia i silnie przechylony zawrócił w kierunku wybrzeża. Widziano go jeszcze unoszącego się na falach morza, ale niezawodnie był bliski zatonięcia.

Zestrzelenie angielskiego bombowca w Norwegii.

(—) Oslo, 28 października. — Brytyjski bombowiec, który nadleciał wczoraj nad wybrzeże norweskie koło Haugesund, został dopędzony przez myśliwce niemieckie i zestrzelony w okolicy Karmoy.

Ataki eskadr lekkich i ciężkich samolotów bojowych.

Gwałtowne eksplozje w jednej z fabryk chemicznych w Birmingham. — Nieprzerwane ataki nocne na Londyn. — Ponowne zamachy brytyjskie na domy mieszkalne w miastach niemieckich

Berlin, 27 października. Naczelna komenda armii niemieckiej komunikuje:

Lekkie samoloty bojowe generalnego feldmarszałka Kesselringa atakowały w ciągu całego dnia brytyjską stolicę i ważne objekty w Anglii południowo-wschodniej przy użyciu bomb. Liczne trafienia zostały uzyskane w tory kolejowe i fabryki obszaru zaopatrzenia na wschód od parku Battersea i w innych częściach Londynu.

Na wybrzeżu wschodnim Anglii zostały zaatakowane z powietrza i rozbite dwa transporty konwojowane. Jeden okręt otrzymał celne trafienie i należy się liczyć z jego całkowitym straceniem. Pod osłoną ciemności zbliżył się inny konwój nieprzyjacielski blisko do wybrzeża angielskiego na drodze, prowadzącej do Dover. Został on wzięty przez artylerię marynarki i ciężką artylerię wojska lądowego pod skuteczną ogniem. Także i ten konwój został rozbity. Część okrętów uciekła do portu Dover, gdzie znowu została dosięgnięta przez niemieckie ciężkie baterie.

W nocy ciężkie samoloty bojowe falami zaatakowały Londyn, Liverpool, Birmingham, jak również urzędzenia portowe na wybrzeżu zachodniej i południowej Anglii oraz lotniska w Anglii środkowej z dobrym skutkiem. Minowanie portów brytyjskich było kontynuowane.

Nieprzyjacielskie samoloty dokonały w nocy na 28 października na teren Rzeczy i rzuciły na rozmaitych miejscach bomby, które jednak niemal wszystkie spadły na szczerze pola. Tylko na jednym miejscu powstał pożar strychowy.

W ciągu wczorajszych walk powietrznych niemieckie samoloty myśliwskie zestrzeliły 17 nieprzyjacielskich myśliwców. Podpułkownik Moelders uzyskał swoje 52 i 53 zwycięstwo powietrzne. Dziewięć samolotów niemieckich zginęło. (p)

*

(=) Berlin, 28 października. Naczelna komenda armii niemieckiej komunikuje w niedzielę:

Eskadry niemieckich lekkich i ciężkich samolotów bojowych kontynuowały w dniu wczorajszym, częściowo pod ochroną eskortujących samolotów myśliwskich swoje ataki na Londyn i inne miejscowości w Anglii południowej i środkowej. Pomimo silnej miejscami obrony myśliwskiej i artylerji przeciwlotniczej udało się obrzucić skutecznie bombami ważne objekty wojskowe. Szczególnie silne eksplozje zaobserwowano w pewnej fabryce chemicznej w Birmingham.

Jak już doniesiono, w odległości 100 km na zachód od Irlandji brytyjski transportowiec „Empress of Britain” pojemności 42.000 ton został tak ciężko ugodzony bombą, że zajął się ogniem, a załoga jego musiała ratować się łodziami.

W nocy niemieckie eskadry samolotów bojowych nieustannie falami kontynuowały swoje ataki na stolicę brytyjską. Liczne bomby zrzucono ponadto na zakłady przemysłowe w Birmingham i Coventry oraz na port w Liverpoolu. Silniejsze eskadry samolotów bojowych w śmielo przeprowadzonych atakach nurkowych obrzuciły natomiast bombami lotniska brytyjskie w północnej Szkocji, wznęcając pożary w hangarach i schronach.

Samoloty nieprzyjacielskie nadleciały w nocy na 27 października nad Niemcy i usiłowały zaatakować miasta i zakłady przemysłowe w Niemczech północnych i środkowych. W jednym miejscu trafiono jedną bombą pewną fabrykę, przyczem jeden robotnik został zabity, a w budynkach wyrządzono pewne szkody. Jeden samolot nieprzyjacielski rzucił bomby na stolicę Niemiec, powodując tu podobnie jak i w innych wielkich miastach tylko uszkodzenia domów mieszkalnych. W Belgii wiele osób zostało zabitych i rannych bombami rozpryskującymi, a wiele domów mieszkalnych zostało trafionych.

Nieprzyjaciel stracił wczoraj dziewięć samolotów. Cztery samoloty niemieckie zginęły.

Major Moelders mianowany podpułkownikiem.

(SS) Berlin, 28 października. Adolf Hitler na wniosek nazelnego szefa lotnictwa marszałka Goeringa, zamianował podpułkownikiem komandora eskadry majora Moeldersa z okazji odniesionego przez niego 50-go zwycięstwa powietrznego w uznaniu jego szczególnej odwagi i wielkich zasług dla siły ofensywnej niemieckiego lotnictwa myśliwskiego.

Podpułk. Moelders odniósł w piątek swoje 52-gie i 53-cie zwycięstwo powietrzne.

Nieprzerwane ataki na wyspę brytyjską.

(=) Berlin, 28 października. W dniu 28 października samoloty niemieckie nieprzer-

wanemi falami przyspuściły ataki na wyspę brytyjską i jej stolicę.

Pomimo zmobilizowania przez nieprzyjaciela znacznych sił obronnych, niemieckie myśliwce wywalczyły samolotom bojowym wolną drogę przez pas obrony koło Londynu i umożliwiły im zrzućenie sku-

tecznych bomb na to miasto. Do wczesnych godzin popołudniowych Londyn miał ośm alarmów lotniczych. W ciągu dnia, według nadeszłych dotychczas meldunków, w walkach powietrznych zestrzelono sześć samolotów nieprzyjacielskich. Dwa samoloty niemieckie zginęły.

Nowy wielki sukces niemieckiego lotnictwa nad Anglią.

Uszkodzenie dwóch wielkich parowców.

Berlin, 28 października. Jak dodatkowo donoszą, atak na Londyn spowodował ubiegłej nocy liczne wybuchy i pożary na obszarze Greenwich, Lewisham, Deptford i Brompton. Szczególnie silne pożary można było zaobserwować w częściach miasta Kensington i Cricklewood.

W ciągu dnia wczorajszego liczne lekkie samoloty bojowe zaatakowały Londyn i inne ważne, ze względów wojennych, punkty w Anglii południowo-wschodniej, przy czym m. in. trafiony ciężko został obóz rezerwy brytyjskiego lotnictwa, jak również wielka elektrownia.

Przy przelamywaniu zapory powietrznej doszło do kilku walk powietrznych, w cią-

gu których osiem brytyjskich myśliwców zostało zestrzelonych. Pięć samolotów niemieckich zginęło.

Na północny zachód od Irlandji zaatakowany został przez niemieckie samoloty konwój, składający się z 28 parowców handlowych, sześciu kotłorządów i ośmiu łodzi strażniczych. W niskim olecie otrzymał jeden z frachtowców, pojemności 8.000 ton, dwa celne trafienia w mostek i przednią lukę ładunkową, dalszy parowiec, pojemności również 8.000 ton, otrzymał również dwa celne trafienia w przednią lukę ładunkową. Obydwa okręty pozostały na miejscu, silnie przechylone na bok.

Akcje powietrzne na wszystkich frontach afrykańskich.

Rzym, 27 października. Włoski komendant wojskowy z soboty brzmi następująco: główna kwatera armii włoskiej komunikuje:

W Afryce północnej włoskie lotnictwo obrzuciło bombami urzędzenia kolejowe w Marsa Matruk, Faka i El Daba. Spowodowano wyraźnie widoczne szkody i pożary.

Nieprzyjacielskie jednostki okrętowe ostrzeliwały w nocy włoskie stanowiska w rejonie Maktilla (na wschód od Sidi Barami), nie wyrządzając żadnej szkody. Nieprzyjacielskie lotnictwo bombardowało Tobruk. Lekka szkoda materiałowa, strat wśród ludzi niema. Jeden nieprzyjacielski samolot typu „Blenheim” został zestrze-

Szosa burmańska zamknięta przynajmniej na 6 miesięcy.

Akcja lotnictwa japońskiego jest kontynuowana.

(=) Tokio, 28 października. W rozmowie z przedstawicielami dzienników zakomunikował w ub. sobotę sprawozdawca armii japońskiej, że wskutek zniszczeń lotniczych, wyrządzonych na szosie burmańskiej, jak również wobec zniszczenia 2 mostów nad rzeką Mekong należy się liczyć, iż naprawa tych obiektów będzie musiała potrwać co najmniej 6 miesięcy.

Zaznaczyć należy, że roboty w dolinach górskich są niezwykle trudne do pokonania. Na poważne trudności napotykają Chińczycy przy przewożeniu broni i amunicji oraz materiału wojennego przez rzekę, która z uwagi na swą niezwykłą bystrość nie zezwala na stosowanie większych czy też mniejszych statków. Ponadto lotnictwo japońskie prowadzi będzie nadal akcje bombową, obrzucając szosę burmańską.

Berno, 28 października. Jak donoszą z Hanoi, japońskiemu lotnictwu udało się obrzucić bombami szosę burmańską. Komunikacja miała ulec całkowitej przerwie. Całe szeregi ciężkich samochodów, które znalazły się na zniszczonych odcinkach tej ważnej arterji komunikacyjnej są zupełnie odcięte od możliwości przedostania się w jedną lub drugą stronę.

W drodze znajdują się nowe jednostki japońskich samolotów, których celem jest zniszczenie zablokowanych kolumn samochodowych. Kulisi chińscy, których tysiące zatrudniono przy naprawie uszkodzeń, pracują dniem i nocą, aby wybrnąć z przykrych sytuacji.

Cesarz przyjął w obecności ministra wojny Tojo i szefa sztabu generalnego Sugijama płtnastu przybyłych z frontu wyższych oficerów armii japońskiej, w tej liczbie głównodowodzącego wojsk japońskich na froncie południowo-chińskim, generała-por. Ando, którzy złożyli mu szczegółowe sprawozdania.

Zniszczenie obu mostów na rzece Mekong.

(=) Tokio, 28 października. Według do-

nieśli prasy japońska flota powietrzna dokonała w piątek ataku na wielki most na rzece Mekong, położony w południowo-zachodnim kierunku od Tali.

Chińczycy wybudowali tam już od dłuższego czasu drugi most, mianowicie most wiszący, ponieważ dolina jest głęboka na kilka tysięcy stóp, a punkt ten stanowi najbardziej zagrożone miejsce szosy burmańskiej. Przed kilku dniami stary most został zniszczony wskutek ataków bombowych, wobec czego Chińczycy ustawili tam silną obronę powietrzną.

W piątek w czasie nowego ataku bombowego, trwającego przeszło godzinę, zniszczono kompletnie również drugi most bombami najcięższego kalibru. Mimo, że Chińczycy zgromadzili tam już materiał i pionierów do budowy mostu, odbudowa

ny przez włoskie samoloty myśliwskie. — Zestrzelenie dwóch dalszych jest prawdopodobne. Jeden z nich został trafiony przez artylerię przeciwlotniczą marynarki.

W Afryce wschodniej sztafeta włoskich samolotów obrzuciła bombami nieprzyjacielskie lotnisko w Malindi (wybrzeże Kenji).

Nieprzyjacielskie lotnictwo dokonało nalotów na Gorra (Kenya), gdzie dwóch Dubat zostało rannych, na Asab, gdzie powstała lekka szkoda materiałowa i Decamerre, gdzie nie wyrządzono żadnych szkód.

Komendant torpedowca „Nulo”, kapitan korwety Constantino Borsini, po zabezpieczeniu losów całej załogi, zatonął wraz ze swym okrętem.

Ataki nad rzeką Ghirghir.

(=) Rzym, 28 października. Włoski komunikat wojenny z niedzieli brzmi następująco: Główna kwatera armii włoskiej komunikuje:

Samolot nieprzyjacielski, o którym doniesiono, iż prawdopodobnie został on zestrzelony w czasie ataku na Tobruk przez artylerię przeciwlotniczą włoskiej marynarki wojennej, został faktycznie zestrzelony.

W Afryce wschodniej lotnictwo włoskie zaatakowało w niskich lotach i ostrzeliwało nieprzyjacielski oddział nad rzeką Ghirghir, 40 km. na północ od Cassala. Jeden patrol nieprzyjacielski zaatakował włoski port koło El Ducane i został z łatwością odparty.

Nieprzyjacieli dokonali nalotów na Assab, Cherille i Cassala bez żadnego rezultatu, dalej na Metemma, gdzie było dwóch zabitych, w tem jedna kobieta z ludności tubylczej oraz 8 rannych, nadto ciężko uszkodzono kościół katolicki na Buna i Bebel w Kenji, gdzie zranionych zostało 5 askarisów, oraz na Mersa Taclai, gdzie zranione zostały 4 osoby.

W przebiegu nieprzyjacielskiego bombardowania w dniu 26 bm. na Assab został trafiony szpital, przyczem uszkodzona została sala operacyjna, oraz mieszkania pielęgniarek i sióstr.

Opinia pisma brazylijskiego.

(=) Rio de Janeiro, 28 października. „Za każdym razem ilekroć dyplomacja niemiecka podejmuje jakąś inicjatywę, mamy do czynienia z jakąś niespodzianką” — pisze dziennik wieczorny „Melodia” — odwołując się do ostatnich konferencji.

Dziennik pisze następnie co następuje: „Zasłó coś takiego, co jest wystarczającym powodem, aby Anglików wprowadzić z równowagi. Jeszcze nigdy Anglia nie przegrała tyłu bitew dyplomatycznych co obecnie. Dyplomacja angielska jest na najgorszej drodze do zejścia z areny światowej”.

potrwa przynajmniej kilka miesięcy, wobec czego szosa burmańska stała się nieużyteczna na dłuższy okres czasu.

Spodziewana rekonstrukcja gabinetu w Tokio.

(=) Tokio, 28 października. Z uwagi na sytuację polityczną ma premier książę Konoye przeprowadzić rekonstrukcję gabinetu, aby stworzyć „gabinet wojenny” o mocnym obliczu.

Aby zaznaczyć narodowy kierunek polityki cesarskiej, wezwał on do współpracy przedstawicieli armji, dyplomacji i życia gospodarczego w charakterze doradców, aby w ten sposób uratować kraj przed ewentualnym kryzysem.

Głosy prasy rzymskiej o udziale lotnictwa włoskiego w ofensywie przeciw Anglii.

(=) Rzym, 28 października. Wieczorna wydania dzienników rzymskich podkreślają udział lotnictwa włoskiego w ofensywie przeciw Anglii w sensacyjnej formie pod takimi nagłówkami, jak „lotnictwo faszystowskie bombarduje porty na wschodnim wybrzeżu Anglii”. „Naczelna komenda armji niemieckiej podkreśla bohaterstwo broni”.

Naczelny redaktor „Giornale d'Italia” pisze w związku z tym faktem, że podany po raz pierwszy do wiadomości w dzisiejszym niemieckim komunikacie wojennym czynny współdział lotnictwa włoskiego w bombardowaniu Anglii u boku lotnictwa niemieckiego, rozszerza włoski front bojowy od Oceanu Indyjskiego aż po Morze Północne i stanowi potwierdzenie braterstwa broni i solidarności ideowej, oraz celów politycznych obu mocarstw osi.

Specjalny sprawozdawca agencji Stefani oświadcza, że pierwszy lot bombowców włoskich stanowi zapowiedź zakrojonej na wielką skalę akcji, jaką lotnictwo niemieckie w ścisłym koleżeństwie z oddziałami siły zbrojnej narodu sprzymierzonego i zaprzyjaźnionego przeprowadzi przeciwko centrali imperjum brytyjskiego.

Strajk w Indjach.

(=) Kabul, 28 października. W indyjskim przemysle żelaznym i stalowym wybuchł strajk wielkich rozmiarów. W jednej tylko miejscowości Arija stanęło 3.000 robotników w fabryce „Indian Iron and Steel Co”. Strajk, który szybko się rozszerza — oznacza poważną przeszkodę w indyjskiej produkcji.

Autostrada na „dachu świata“

Pamir: Myśliwy na juku.

Z książek Svena Hedina znamy wszystkie góry Pamir w Azji Środkowej, których na 7 tys. metrów wysokie szczyty mają tworzyć „dach świata“. Mniej natomiast może być znany fakt, że tym dachem świata bledną interesujące granice, że mianowicie między granicą Sowiec a Indjami wciągnęła się wazutkim pasem, jakby klinem odnoga Afganistanu do krawędzi Chin.

Na północ od tego pasa afgańskiego rozciąga się wyżyna Badachschan, należąca do republiki sowieckiej Tadżikistanu. I dla udostępnienia tej wyżyny ukończono właśnie obecnie drogę biegnącą na tych wysokich szczytach wzdłuż granicy afgańskiej. Łączy ona miasto graniczne Xogor w Badachschanie z głównym miastem Tadżikistanu Stalinalabadem. Jest to

pierwsza autostrada blednąca na wysokości 3 tysięcy metrów po „dachu świata“.

Ze zbitej masy skalistej Pamiru, pokrytej śniegiem, bledną dzikie i rozpadliste góry przez połowę Tadżikistanu. Wiele urodzajnych dolin — a przede wszystkim okolice obfitujące w złoża złota, rudy żelaznej, radu, cynku, uranu, tlenków, węgla kamiennego itd. — były zupełnie do tego czasu odcięte od świata. Mieszkańcy Tadżikistanu siedzieli dotąd samotnie w swych nędznych „kiszlakach“ i nie wiedzieli w jaki sposób mogliby dostarczyć ludziom swych winogron, jabłek, brzośkwii i gruszek tak obficie dojrzewających w ciepłym południowym słońcu.

Transport mógł się odbywać tylko osłami, ale był zbyt drogi i żmudny. Tak na przykład koszt jednej tony takiego transportu osłego przez góry wynosił 1.040 rubli, a przetransportowanie jednego słupa telegraficznego kosztowało miało aż 400 rubli.

Otrzymaliśmy zaś, który według legendy tadżickiej miał przyjąć i otworzyć drogę rozwalony góry swymi potężnymi barkami, dał na siebie długo czekać.

Zwrócili się więc tadżikowie do Moskwy i ofiarowali swą pracę, byleby tylko Moskwa dostarczyła inżynierów i materiału, przy pomocy czego mogliby wybudować tę tak konieczną drogę po „dachu świata“. W Moskwie zrozumiano, że idzie tu o projekt wielkiego znaczenia i rząd wydał dnia 28 lutego 1940 specjalne rozporządzenie, na podstawie którego

zmobilizowano 22.000 ludzi

z kolektywu tadżickiego, łącznie z potrzebny inżynierami, technikami, robotnikami transportowymi, lekarzami, kucharzami, aktorami wędrownymi, nauczycielami itd. do budowy pierwszej autostrady przez Pamir.

Ta ilość ludzi pracować musiała nadzwyczajnie, skoro już dnia 6 września r. można było donieść telegraficznie do Moskwy, że 567 kilometrów licząca droga ze Stalinalabu do Xogoru

jest już w surowym stanie gotowa.

Naturalnie jest tam jeszcze dużo do roboty,

Pamir. Typy kobiet

aby nową drogę na tych wysokościach zabezpieczyć i umocnić należyście od wszystkich niespodzianek dzikich gór, ale jest podziwu godną rzeczą, że tyle zrobiono w trzech i pół miesiącach, gdy całokształt prac obliczony był na lat pięć.

Same przygotowania do takich robót nie były rzeczą zbyt małą. Najpierw wysłano ekspedycję, która miała wytyczyć trakt gościńca ponad parowami, rwącymi rzekami i wzdłuż stromych ścian skalnych.

Dzisiaj prowadzi tam droga na wysokość 3300 metrów.

Również bardzo trudny był transport materiału budowlanego i środków wybuchowych, które musiały być przewożone w te niedostępne i bezdrożne wyżyny na grzbietach osłów, kóz, mułów, koni i wielbłądów. Używano do transportów nawet samolotów.

Aby przenieść robotników i materiał przez rwące i w głębokich jarach wijące się rzeki, robiono tratwy ze „sali“, łącząc

je i wykładając plecionką z wikliny. „Sali“ nazywają Tadżikowie wydęte worki ze skór kozich. Na takich „sali“ przeniesiono przez rzekę Chingo w czasie od 27 maja do 27 czerwca ponad tysiąc ton budulca i kilkakrotnie zwierząt jucznych.

Najniebezpieczniejszym odcinkiem tej drogi był

wąwóz Darwass.

Tutaj musieli robotnicy, umieszczeni w wiszących koszach na wysokości 100—150 m, wybijać otwory dla materiału wybuchowego, celem rozsądzenia około 30 tysięcy metrów sześciennych skały, do czego użyto taką samą ilość ton amonitu.

Prócz tej pierwszej wysokogórskiej drogi przez Pamir jest jeszcze jedna autostrada przez łańcuchy górskie Gissaru, Serawszanu i Turkiestanu, która otwiera dostęp do sadów, pól bawełnianych i dotąd jeszcze niewyżyskanych skarbów ziemnych Tadżikistanu.

Punktem końcowym linii kolejowej jest Stalinalabad.

Pamir. Góry Piotra Wielkiego. Pik Stalina, szczyt wysokości 7.495 m., zdobyty w r. 1938 przez wyprawę sowiecką

Pamir. Dolina Włoska

Spotkanie z Emirem Abdullahem.

Brytyjski minister wojny Eden podczas swej podróży na Bliski Wschód odwiedził również Emira Abdullaha w Ammanie, stolicy sztucznie po wojnie światowej utworzonego państwa Transjordanii.

Według sprawozdań angielskich, Edena przyjął tam honorowy oddział legionu arabskiego, wojska, które istnieje od czasów założenia państwa wschodnio-jordańskiego, a które składa się z korpusu kawalerji na wielbłądach, kawalerji, piechoty i jednego oddziału samochodów pancernych.

Legion arabski, którego zadanie polega na troszczeniu się o bezpieczeństwo publiczne kraju i o osłonę naftociągu w Iraku do Haify, uszkodzonego przez bombardowanie Włochów, został utworzony nie tylko z Arabów, ale także z Czerkiesów, Kurdów i Turków.

Narada między Edenem a Emirem odbyła się prawdopodobnie w jednopiętrowym budynku rządowym w Ammanie, — który znajduje się naprzeciw dobrze zakonserwowanego amfiteatru z czasów rzymskich.

Jeśli jednak odbyła się ta narada w równie niewielkim pałacu Emira, położonym na małym wznesieniu, to wówczas Eden wychodząc, musiał zauważyć wielce wykrzywiony swój obraz. Hala wejściowa bowiem pałacu jest wyposażona w wielkie lustro, które odbija jak skrzywiony obraz wędzającego. W jednym z nich widzi się człowiek wysokim i szczupłym, ale w drugim niskim i grubym.

Emir naśladował tutaj żarty, wykonywane przez królów hiszpańskich w ich o-

gradach, gdzie goście nagle byli oblewani wodą z ukrytych wodociągów. Ma on także skłonność do niemieckich, stojących zegarów, które można znaleźć w każdym pokoju pałacu. Poza to Emir żywi niepojętą wprost namiętność do muzyki szkockich dudziarzy. Już od wielu lat przy arabskim legionie istnieje orkiestra dudziarzy.

Codziennie, punktualnie o godzinie 8 rano zajeżdża samochód Emira przed budynek rządu. Warta prezentuje broń, a sierzant wciąga na maszt, stojący w ogrodzie przed budynkiem, flagę Transjordanii. — Flaga ta przedstawia się jako prostokąt, horyzontalnie podzielony na pola czarne, białe i zielone, w górze, w środku, posiada czerwony trójkąt a w nim siedmiokątną, białą gwiazdę.

Dwaj żołnierze z nasadzonemi na karabinach bagnety, zaciągają wartę u wejścia do budynku, dokładnie według wzoru angielskiego. A potem Emir zaczyna swoje urzędowanie.

Jeden z dziennikarzy opowiada swoją wizytę u Emira przed trzema laty, jak następuje:

„Wkrótce po wciągnięciu flagi na maszt poleciłem się zameldować Emirowi, prosząc o audiencję. Udzielono mi jej natychmiast i po jakich pięciu minutach pojawili się dwaj Czerkiesi, ubrani jak kozacy i odprowadzili mnie do sąsiedniego hotelu, jedyne gozresztu, w którym Euro pejczycy mogą mieszkać.

Bez żadnych formalności zostałem wprowadzony do pokoju Emira. Emir siedział

za biurkiem, stojącym na małym podwyższeniu, z którego mógł spoglądać na ulicę. Stół był pokryty książkami arabskimi. Pod ścianami stały europejskie, wyscielane krzesła. Wogóle całe urządzenie pokoju było czyste europejskie.

Gdy wszedłem, Emir powstał od biurka i podał mi rękę. Obok niego stał sekretarz, który mówił doskonale po angielsku i który z rzadkim umiarem oraz poprawnością grał rolę tłumacza. Twarz jego była ostro zarysowana, nosił europejskie ubranie i fez.

Natomiast Emir ubrany był po arabsku. Na małym palcu prawej ręki błyszczący pierścień z rubinów. Mówił tylko po arabsku. W jego ustach język ten nie brzmiał tak twardo i obco, jak mi to trafiało się słyszeć gdzieindziej. Ma on być nie tylko wielkim znawcą literatury arabskiej, ale także zdobył sobie wysoką pozycję, jako poeta. Ubranie, mowa i gesty tworzyły niezwykle korzystne wrażenie. Cała atmosfera, poza strojem Emira, nie miała w sobie nic orientального i nie przypominała, że się jest w kraju, który w czterech piątach składa się z pustyni i którego ludność tworzą w pewnej części Nomadzi względnie na pół-koczujące miona.

Nasza rozmowa toczyła się początkowo dookoła aktualnej wówczas sprawy angielskiego projektu podziału Palestyny. Plan był bardzo negatywny dla Abdullaha, ponieważ nastroczał mu możliwość powiększenia swego państwa o część Palestyny, obiecaną Arabom. Z tego powodu nie zajmował on tak zdecydowanie niechętnego stanowiska, jak przywódcy arabscy w Palestynie, na czele których stał wówczas Wielki Mufti. Jedno stało się dla mnie w tej rozmowie natychmiast jasnym: Abdullah jest bardzo ambitnym, ale jest zarazem chłodnym i rozważnym. „Nie był on prorokiem, którego szukałem, przede wszystkim nie był prorokiem z mieczem w ręku“, pisał Lawrence, podlegacz Arabów podczas wojny światowej i w ten sposób określał Emira właściwie w sensie negatywnym.

Jak dalece Emir w obecnej sytuacji zgodzi się być narzędziem w rękach Anglików — przekonamy się, gdyż trzeba na to odczekać. Być może jest on zbyt uwikłany w ich sieci, aby móc wprawić w życie jakąś politykę arabską. Do tego dochodzi także i to, że Emir, jako syn zmarłego króla Husseina z Hedżasu, jest ostrym przeciwnikiem Ibn Sauda, który przedepędził Husseina z Hedżasu i skutkiem tego zdołał zająć czołowe stanowisko w świecie arabskim. Z drugiej jednak strony będzie on na tyle mądrym, aby dojrzeć zachodzenie gwiazdy Anglików na Bliskim Wschodzie i nie da się związać z Anglikami na zagładę i zniszczenie. (w.)

Emir Abdullah nie dał się złapać na obietnicy Edena.

(=) Rzym, 28 października. Minister wojny Eden — jak donoszą z Amanu — w czasie swych ostatnich odwiedzin u Abdullaha emira Transjordanii zaoferował mu ponownie tron Damaszku, pod warunkiem podjęcia się nakłonienia Arabów do udzielenia skutecznej pomocy Anglii w obronie imperjum.

Emir Abdullah odrzucił jednak tę propozycję. Był on zmuszony wskazać na antyangielskie nastroje we wszystkich krajach arabskich, które to nastroje dosięgły obecnie nigdy nie widzianych rozmiarów.

Eden powrócił do Kairu.

Ateny, 28 października. Angielski minister spraw wojskowych Antony Eden powrócił ze swej podróży do Palestyny, do Aleksandrii, skąd udał się w dalszą drogę do Kairu. Co do celu tej nowej podróży Edena narazie nie podano żadnej wiadomości.

Murzyn generałem amerykańskim.

Waszyngton, 28 października. W sobotę opublikowano w Waszyngtonie mianowanie murzyna pułkownikiem, Benjamina Davis'a generałem br gady przez prezydenta Franklina D. Roosevelta.

Davis jest pierwszym murzynem w Stanach Zjednoczonych, mianowanym generałem. W kołach republikańskich nominacja ta uważana jest za manewr przedwyborczy Roosevelta.

Flota ameryk. zakupiła 12.000 t. parowiec towarowy.

(=) Waszyngton, 28 października. Amerykańska flota zakupiła parowiec towarowy „Sa Arrow“, pojemności 12.000 ton, który przed kilku miesiącami został wypuszczony ze stoczni. Parowiec ten ma być przebudowany na transportowiec samolotów.

Podwyżka taryf na kolejach angielskich.

(=) Sztokholm, 28 października. Wszystkie angielskie towarzystwa kolejowe podwyższają z dniem 1 grudnia br. taryfę kolejową o 6 procent. W ten więc sposób od dnia 3 września 1939 r. uległy ceny biletów kolejowych w Anglii podwyższeniu o 16 i 2/3 procent.

Podwyżka taryf kolejowych odbija się na cenie artykułów żywnościowych, o czym już mówił się w miarodajnych kołach urzędowych. W równej mierze ulegną podwyższeniu taryfy transportowe, którym podlegają przewozy środków żywności.

Nieudana ucieczka.

„Frankfurter Zeitung“ poświęca aresztowaniu Becka i jego osobie osobny artykuł, który poniżej w całości cytujemy:

W małej wsi pod Bukaresztem aresztowali go żandarmi. Miał on przy sobie papiery, pieniądze, wogóle wszystko, co miało mu zapewnić ratunek; wszystko to jednak nie mu nie pomogło; zanim jeszcze zdolał dotrzeć do granicy, urzędnicy policyjni go dopędzili. Pokazał on paszport jakiegos brytyjskiego dyplomaty, jednak nie dano mu wiary; w przyszłości jego areszt będzie z pewnością surowszy, niż dotychczasowy.

Pułkownik Beck usiłował w ostatnich tygodniach daremnie ratować się ponownie z następstw katastrofy swojego państwa, do której przyczynił się wraz z innymi. Jeszcze raz zabłysły przed nim pokusy wolności i roli politycznej, ale

te nadzieje i tym razem rozwiły się jak dym.

Dyplomaci angielscy przyczynili się w bardzo dużej mierze do wtrącenia w nieszczęście jego i jego kraju i teraz ci sami dyplomaci nie przynieśli mu szczęścia. Gdyby Józef Beck umiał wyciągnąć należytą naukę z wypadków z r. 1939, to niewątpliwie wzdrzygnąłby się przed ewentualnością wchodzenia jeszcze raz w kontakt z dyplomacją brytyjską. Co za ironia historii, że podczas jego nieudanej próby ucieczki zaciążył na jego losie ten sam sołusz z brytyjską dyplomacją, który towarzyszył mu w jego decydującym fiasku w wielkiej polityce.

Brytyjski paszport dyplomatyczny przeszedł już budzić strach, wykluczający bliższe jego badanie. Paszport taki nie już nie pomógł pułkownikowi Beckowi, który będzie miał teraz wiele czasu do snucia melancholijnych wspomnień o swojej błyskawicznej karierze i nagłym upadku.

Beck, liczący dzisiaj 46 lat, podobnie jak wielu ludzi na kierowniczych stanowiskach w b. państwie polskim, zwrócił na siebie pierwszą uwagę Piłsudskiego w czasie walk w wojnie światowej. Urodzony w austriackiej Galicji walczył w Legionach Polskich przeciwko Rosjanom, a następnie po wojnie światowej, w czasie wojen polsko-rosyjskich miał ponownie w sztabie generalnym sposobność zetknięcia się z Piłsudskim.

Protęcza tego wybitnego człowieka otworzyła mu w następnych latach drogę, poprzez stanowisko attache wojskowego, do kariery dyplomatycznej.

Mianowany przed 8 laty na stanowisko ministra spraw zagranicznych, zwrócił na siebie wkrótce uwagę świata dzięki temu, że z niesłychaną zaciętością reprezentował niezmierną zaborczość swojego kraju. Niektórzy uważali go wówczas za człowieka o rozsądnym spojrzeniu na świat. W rzeczywistości także i w nim żyły wielkie, dalekie od prawdy marzenia, które stały się nieszczęściem Polski. Pragnienie uchodzenia za coś więcej niż był naprawdę, przecenianie własnych sił, ta tęsknota za wielkimi przywództwem politycznym, która była romantyczna, gdyby nie była związana z takim ogromem brutalnej surowości wobec podbitych — wszystkie te w gruncie rzeczy bardzo niepolityczne ekstremy, znalazły w Józefie Becku brzemienne w następstwa nosobienie.

Jeszcze kiedy państwo niemieckie nie rozpoczęło swej drogi ku wielkiemu mocarstwu, związanej z potężnieniem narodowego socjalizmu, Beck marzył o skupieniu

pod swoim kierownictwem w ramach „Trzeciej Europy“ wszystkich małych państw, które nie chciały wziąć udziału w tworzeniu bloków europejskich, i zapewnieniu w ten sposób Polsce tej wielkiej pozycji, na jaką nie pozwalały jej własne siły.

Cokolwiekby się jednak sądziło o tych marzeniach, pewnym jest, że

z góry skazane one były na niepowodzenie,

skoro płk. Beckowi nie udało się zachować dobrych stosunków z Niemcami. Propozycje Adolfa Hitlera dały mu po temu sposobność. Ale Józef Beck nie skorzystał z nich, ponieważ nie miał prawdziwego zrozumienia rzeczywistych potrzeb swojego kraju i faktycznego stosunku sił w Europie.

Toteż w czasie, kiedy jeszcze prowadził rokowania, zaszło nieszczęsne wydarzenie: propozycje gwarancyjne rządu Chamberlaina. Józef Beck i jego przyjaciele, w ślepej ufności w potęgę Wielkiej Brytanji stracili przez okres najbliższych miesięcy wszelką miarę i w ten sposób wpędzili swój kraj w odmęt wojny; jako jedyni usprawiedliwienie mogliby oni przytoczyć tylko to, że ich przecenienie własnych sił odpowiadało przekonaniom własnym ich narodu.

W godzinie największego niebezpieczeństwa,

Beck nie dał bynajmniej dobrego przykładu,

ponieważ bardzo prędko uciekł za granicę;

niewątpliwie już wtedy działa w nadziei, że przez Rumunję uda mu się uciec do Anglii. Nadzieje te jednak rozbiły się o stanowisko rządu rumuńskiego.

Tymczasem i w Londynie podniosły się pewne głosy, rzucające surowe oskarżenia na Becka i jego towarzyszy rządu. W chwili jednak kiedy jeszcze raz przyrzekł swoje usługi, brytyjska dyplomacja oddała mu do dyspozycji swoją pomoc. Choćby te usługi polegały jedynie na kilku ostrych mowach b. ministra przeciwko Niemcom — to rząd Churchilla uważałby to za warte pewnego wysiłku, a także pewnych kosztów.

Próba ta jednak nie udała się.

Anglia już niema szczęścia. Kto ryzykuje wdanie się z nią w interesy, musi to gorzko odpokutować, bez względu na to, czy są to całe państwa, jak Polska i Norwegia, czy też pojedyncze osoby, jak król Haakon i pułkownik Beck.

Włoska rada ministrów zbierze się 30 listopada.

(S) Rzym, 28 października. — Mussolini zwołał na sobotę, 30 listopada posiedzenie rady ministrów. Dotąd posiedzenie rady gabinetowej odbywało się z początkiem każdego miesiąca. Ponieważ jednak w październiku z powodu spotkania na Brennerze posiedzenie musiało ulec zwłocze, przeto odbyło się ono dopiero w dniu 19 października.

Zywiotele manifestacje ku czci Mussoliniego.

(S) Rzym, 28 października. W niedzielę, tj. w przeddzień 18 rocznicy objęcia władzy przez faszystów we Włoszech, w którym to dniu zazwyczaj odbywają się akty przekazywania pracy wykonanej w ciągu roku faszystowskiego, odbył Mussolini podróż po terenach dawnych błot pontyjskich. Mussolinemu towarzyszył w podróży

sekretarz partii Muti, minister kultury Ludowej Pavolini i minister robót publicznych Serena, z którymi przybył on w godzinach przedpołudniowych do miejscowości Pomezia, gdzie dokonał otwarcia 200 zagrod włościańskich, z której jedna została przekazana pewnemu Włochowi, który powrócił z zagranicy do kraju. Na miejscu, podobnie jak w czasie przejazdu do Littorji, okolicezna ludność składała Mussolinemu burzliwe manifestacje holdownicze.

Faszystowskie święto Italji.

(S) Rzym, 28 października. Mimo działań wojennych święcie będzie faszystowska Italja doroczną uroczystość 18-iej rocznicy marszu na Rzym, jaka odbędzie się 28 października. Jak co roku, wręczy generalny sekretarz partii faszystowskiej Mussolinemu w Palazzo Venezia księgę członkowską Nr 1 za rok 19-ty.

Minister Bagrianoff powrócił do Sofji.

(=) Sofja, 28 października. Bułgarski minister rolnictwa Bagrianoff powrócił w piątek popołudniu do Sofji po zakończeniu podróży do Niemiec i Włoch.

Rumunja walczy z paskarstwem.

Bukareszt, 28 października. Jako następstwa stwierdzeń generała Antonescu na targu bukareszteńskim „Obor“ w dniu 22 bm. zorganizowano w rumuńskim prezydium rady ministrów naradę, na której postanowiono: bukareszteński burmistrz otrzyma dokładne instrukcje dla zorganizowania i prowadzenia kantyn i sklepów, urzędowych przy pomocy legionistów. Ze strony zarządu miejskiego zaprowadzi się ścisłą

kontrolę czynności każdego urzędnika.

Wszyscy, którzy nie wypełniają swoich obowiązków zostaną surowo ukarani. Lotna komisja na motocyklach będzie nieprzerwanie patrolowała miasto i donosiła miarodajnym organom o przekroczeniach. Zarząd miejski, policja i ministerstwo spraw wewnętrznych rozpoczną natychmiast energiczną ofensywę przeciwko epokulantom wszelkiego rodzaju. Zostaną powzięte decyzje, które wykluczą pośrednictwo, prowadzące do drożyzny. Wszyscy, którzy będą żądali cen paszportów zostaną umieszczeni w obozach koncentracyjnych. Najsurowsze zarządzenie dotyczy będą organów policyjnych, które nie zachowują się przyzwoicie wobec publiczności, nie wypełniają swych obowiązków, względnie które żądają za wypełnienie swego obowiązku pieniędzy od publiczności.

BOLESŁAW RYBAK.

Powódź

25)

Mało kto zwracał uwagę na parę, siedzącą pod murem. Patrzący tylko w ich stronę zle oczy Maryśki Chreczanki. W duchu przeklinała piękną pannę, a Putyrze życzyła ogni piekielnych. Poprzyścięgała mu zemstę.

Ale oni nic nie wiedzieli o tem. Putyra zapomniał nawet o swych troskach. Wpatrywał się w śliczne, błękitne oczy Marjetty, wsłuchiwał się w jej głos i cieszył się, że jest przy niej. Musi spamiętać każdy jej ruch i każde skinienie. Przecież to może ostatnie ich widzenie. Jasnem było dla Putyry, że nie będzie mógł tutaj zostać. Byłoby to zbyt ciężkie dla niego patrzeć na Marjetkę i widzieć, że ktoś inny wyciąga do niej ręce, do niej, która była dla niego świętością.

XL

Po wizycie dyrektora, ludzie uspokoił się. Choćby teraz i wzrastało niebezpieczeństwo powodzi, to i tak ludzie byłiby spokojniejsi. Mieli teraz kogoś, kto za nich myślał, kto był odpowiedzialny za ich całość i zdrowie. Przestali już więc troszczyć się o stan wody, o brak pożywienia. Porozchodzili się po izbach, ktoś tam wyszukał flaszki wódki, odezwiała się harmonja i niebawem wśród robotników zapanował wesoly nastrój.

Marjetta udała się do swoich pokojów. Choć ją ciągnęło do Putyry, to jednak widząc, że stwarza on sobie mnóstwo

skrupułów i objekej, nudziła się w jego towarzystwie. Dawno już odwykła od mówienia o miłości platonicznej, idyllicznej, o wspólnym marzeniu w dwoje. Te rzeczy uważała za atrybuty pensjonarskie, a przecież ona miała już 25 lat skończone i dawno zapomniała, kiedy była na pensji. Chętnieby wprawdzie zabrała do siebie Putyrę, ale gdy pomyślała sobie, że będzie jej prawil moraly i nie pomyśli o pieczeniu się z nią — wolała zrezygnować z tej wątpliwej przyjemności.

Tak stało się, że Putyra pozostał sam. Robotnicy odsunęli się od niego. Dużą rolę grał tutaj jego przywódczy charakter. Obawiali się go i szanowali nawet, ale równocześnie nie lubili go. Był dla nich obcy. Pozatem wstyd ich trochę było, że on jeden zapanował nad tłumem w chwili rozpacz i że on właściwie uratował im życie. Najchętniej pozbyliby się go.

Los zemścił się więc na Putyrze. Przez chwilę pozwolił wydobyc mu na jaw jego wrodzone zdolności kierowania ludźmi, a potem odsunął go od tej przyjemności. Teraz Putyra był zupełnie wykolejony. Zbyt mało był wykształcony, aby sobie zdawać sprawę z tego, co było powodem jego nastroju, ale czuł, że coś nie jest w porządku. Błąkał się po całym dziedzińcu, zaglądał do izb, ale gdy spostrzegł, że gdzieś wszedł, tam milkły rozmowy i wszyscy odsuwali się od niego — dał spokój i skierował się do swojej nędznej nory.

Jakżeż wstrętą wydała mu się ta izba! To łóżko koślawe, te krzesła pogruchothane, te śmieci po kątach, których nie miał kto i kiedy wymieść! Pocięto mu sprawiał jeden porządny sprzęt

w izbie — półka z książkami. Tam rzędem stały poustawiane książki, zakupione za zaszczytowane pieniądze. A więc „Pan Tadeusz“ i „Ogniem i Mieczem“ i „Płocówka“ i „Beniowski“ i „Dziady“ i wiele, wiele innych książek, które Putyra kochał nade wszystko.

Teraz książki mu nie mogły pomóc. Patrzał na nie i nie mógł zdobyć się na to, aby którąś wziąć do ręki i w jej kartach znaleźć ukojenie. Usiadł na krześle i zamyślił się głęboko.

Rozmyślenia przerwał mu stary Gwóźdź. On jeden poznał się na tem, co dokuczało Putyrze. Czyż on sam nie przechodził czegoś podobnego? Ale on natrafił w owym czasie na inne środowisko, można było pracować w partji, można było kształcić młodzież i pouczać, można było walczyć o prawa swej klasy. Teraz wszystko to należało do przeszłości. Ważniejszym nade wszystko była praca i chleb, a teo chleba brakowało dla wielu. Musiały więc pójść w kął marzenia o czystych domkach robotniczych, o akcji oświatowej, o poprawieniu bytu. Trzeba było być zadowolonym, że się ma co jeść.

Putyra milczaco wskazał mu krzesło. Zapadli obaj w milczenie, które jednak było wymowniejsze od głębokich myśli. Wreszcie stary Gwóźdź odezwał się:

— Nie masz się co tak turbować. I tak nie nie wmyślisz. Nie nie poradzik. Ludzie są jak ludzie. Kilka dni temu nosiliby cię na rękach, a teraz gotowi są ciebie utopić. Zobaczyli, że jesteś inny od nich. Lepszy, silniejszy. Ludzie takich nie lubią. Wola, aby wszyscy byli mali i podli, tak, jak oni są. Napatrzyłem się tego co niemiara. Ale to

Na marginesie...

Kraków, 28 października.

W ostatnich czasach społeczeństwo polskie przeżyło dwa doniosłe wydarzenia, które były nawiązaniem do minionej epoki r. 1939 i wojny polsko-niemieckiej. Wydarzeniami temi, to aresztowanie b. ministra spraw zagranicznych Becka, oraz b. głównodowodzącego armji polskiej marszałka Rydza-Smigłego. Aresztowania te były wielką sensacją międzynarodową, dowodem czego były liczne artykuły, zamieszczone przez prasę niemiecką, obszernie omawiające znaczenie obydwóch osobistości.

W dniach tych padło nieraz ze strony obcokrajowców pytanie: co mówią Polacy na temat tych aresztowań? Pytania tego rodzaju dowodziły, że opinja zagraniczna spodziewała się jakiejś żywszej reakcji społeczeństwa polskiego, jako odzewu na aresztowania dwóch osobistości, które, bądź co bądź odegrały w życiu państwa polskiego bardzo doniosłą rolę.

Oczekiwania te zostały częściowo zadowolone. Wyszło przy tej okazji na jaw, że społeczeństwo polskie żywi do obydwóch mężów stanu wielki żal, że rozpoczęli pewną akcję, nie obliczywszy uprzednio swoich sił, następnie źle nią kierowali, a koniec końców wyjechali zagranicę, nie troszcząc się o dalsze losy narodu polskiego.

Zal ten wydatnił się właśnie znnowu w chwili, kiedy z Rumunji nadeszła wiadomość o aresztowaniu Becka i Rydza-Smigłego. Większość społeczeństwa była o tyle zaskoczona temi faktami, że nie spodziewała się po nich obydwóch już niczego.

Zdziwienie budzi także i to, że Anglia, która chyba miała sposobność przekonać się o nieudolności Rydza-Smigłego, jeszcze raz weszła w jakiś kontakt z osobistością, której rola uważana jest za definitywnie zakończoną. Oczywiście nieznanne kulisy całej sprawy mogą jeszcze wpłynąć na zmianę zapatrywania, w istocie jednak rzeczy nie należy się zapewne spodziewać zmian zbyt głęboko sięgających, skoro są instytucje, które jeszcze próbują użyć tego rodzaju nieudolnych ludzi do jakiegokolwiek akcji.

Rok temu na Rydza Smigłego próbowano dokonać zamachu. Próba ta była wymownym dowodem, jak na rolę b. marszałka zapatrują się Polacy. Gdyż zamach ten nie był podyktowany nierzem innem, jak tylko wielkim żalem. Historia Polski dowodzi, że wszyscy wodzowie armji polskiej pozostawali przy niej aż do ostatka. Niewiarygodnie, że dostawali się do niewoli. Wiele odnosiło rany i umierało na polu bitwy. Nieraz byli to starzy ludzie, kaleki. W tej chlubnej liście Rydz-Smigły stanowił jeden jedyne bodaj niechlubny wyjątek.

Być może, że przyszły historyk odkryje jakieś okoliczności, które mogły skłonić Rydza Smigłego do opuszczenia szeregów armji polskiej i wyjazdu zagranicę. Tak jednak, jak sprawa dzisiaj się przedstawia, Rydz Smigły dopuścił się zbrodni wobec swych żołnierzy, którzy walczyli do ostatka, wtedy nawet, kiedy ich wódz znajdował się już w pewnym schronieniu, w Rumunji.

Toteż fakt jego aresztowania, jak i uciecia Becka, człowieka, który w ostatnich latach przeszedł na pasku Rydza-Smigłego, nie wzbudziło większego wrazenia w społeczeństwie polskim. Dla wielu była to prosta konsekwencja ostatnich wydarzeń politycznych, konsekwencja, za którą obydwaj aresztowani ponoszą w dużym stopniu odpowiedzialność.

Reklama dźwignią handlu!

jeszcze nie powód do tego, abys tu głowę łamał.

— Nie wiecie wszystkiego. Nie wiecie, że dyrektor posadził mnie o kradzież.

— O kradzież? Cóż mu zginęło?

— Jakies tam dokumenty. A ponieważ ja wtedy chodziłem do kancelarji, więc powiedział, że tylko ja, a nikt inny.

— Będę za tobą świadczył. Tyś tego nie ruszył.

— Bo nie ruszyłem, ale jak to udowodnić?

— Przecież córka dyrektora była przy tobie.

— Była, ale nie wiadomo, czy będzie za mną świadczyła. To jedna spółka. Nie będzie mnie broniła przeciwko swemu ojcu.

— Tak, tak, baby są rozmaite. Ot, na przykład taka Maryśka Chreczanka. Myślałby kto, że porządna dziewczyna, a tymczasem...

— To ona ten list do mnie napisała?

— Nie ona, ale ona namówiła tego wysokiego Staszka Powrońnika, aby on napisał. Tylko, że chłopaka ruszyło sumienie i przyszedł do mnie poradzić się. Czuję, że ci krzywdę zrobił.

— E, to jeszcze najmniejsze, ale co teraz będzie?

— Jak to, co!

— Będę musiał iść precz z fabryki, na poniewierkę.

— Nie pleć głupstw. Wszystko się wyjaśni. Fabryka cię jeszcze wynagrodzi za to, żeś im uratował majątek.

— Djabła tam wynagrodzi. Najwyżej, jak mi zapłaci paroma latami więzienia.

— Poczekaj, poczekaj. Nie bądź takiej złej myśli. Będzie lepiej.

(Ciag dalszy nastąpi).

Ucieczka ku północy.

(=) Kopenhaga, 28 października. Według nadeszłej tu z Nowego Jorku depeszy, obecnie przesuwa się ulicami Londynu duża rzesza samochodów ciężarowych armii angielskiej, których używa się do ewakuacji ludności cywilnej z Londynu.

Korespondenci pism amerykańskich informują, że wskutek ataków lotniczych najbardziej ucierpiał wschodnie przedmieście Londynu, których mieszkańcy podlegają akcji ewakuacyjnej i wobec tego liczba mieszkańców maleje w tych dzielnicach z dnia na dzień.

Większość poważnych firm w City przeniosła swe agencje do Glasgow lub Edynburga, zaś większe banki ulokowały swe centrale w jednym z wymienionych miast szkockich. Liczba mieszkańców tych miast w ostatnich dwóch miesiącach podniosła się o przeszło 200 tysięcy osób.

Utworzono jednolitą komisję dunajową.

(=) Berlin, 28 października. W wyniku rozmów, jakie odbyły się w ostatnim czasie pomiędzy rządem niemieckim a rządem ZSSR w porozumieniu z rządem włoskim, okazała się konieczność rozwiązania zarówno międzynarodowej komisji dunajowej, jak i europejskiej komisji Dunaju, oraz utworzenia w miejsce tych komisji jednolitej komisji dunajowej, złożonej z przedstawicieli Niemiec, Włoch, ZSSR, Rumunii, Węgier, Bułgarii, Jugosławii i Słowacji.

Zadaniem tej komisji będzie regulowanie zagadnień żeglugi na całym Dunaju od ujścia aż do Bratysławy. W związku z porozumieniem, uzyskanym w wymienionej kwestii, rozpoczyna się w dniu 28 października w Bukareszcie rozmowy rzeszonoawców Niemiec, Włoch, ZSSR i Rumunii w sprawie uregulowania tymczasowego międzynarodowego reżimu na odcinku od ujścia aż do Bratysławy.

Anglia planuje pociągnięcia strategiczne na morzu Egejskim?

(=) Sofja, 28 października. Podróżni, przybywający tu z Salonik, donoszą o zaniepokojeniu ludności greckiej, zwłaszcza mieszkańców wyspy Kreta i szeregu innych mniejszych wysepek koło wybrzeży greckich.

Wśród ludności tej utrzymują się mianowicie uprzedzone pogłoski, że Anglicy projektują obsadzenie Kreta i innych wysp greckich, posiadających znaczenie strategiczne. Odnosi się wrażenie, że każdego dnia może rozpocząć się jakaś akcja angielska.

Nagła fala mrozów w Szanghaju.

(=) Szanghaj, 28 października. W sobotę rano uczyniono w dzielnicy międzynarodowej w Szanghaju straszne odkrycie. Znalezione tam mianowicie zwłoki 74 Chińczyków, którzy ponieśli śmierć z powodu niezwykle silnych mrozów, jakie nagle nawiedziły teren Szanghaju, Hangczau i Nankingu.

Wśród zamarniętych znajdowało się 48 dzieci. Większa część ofiar rekrutowała się z uciekierów i żebraków, którzy wciąż jeszcze liczą się na dziesiątki tysięcy i którzy włączają się bez dachu nad głową lub mieszczą w prowizorycznych schronieniach, gdzie zaskoczyła ich fala mrozów.

W sprawie zmniejszenia kłeski pożarów w Jędrzejewskim.

Jędrzejów, 28 października (Zet). Ostatnie trzy masowe pożary na terenie powiatu jędrzejowskiego, mianowicie w Błogoszowie, Turze Górnym i Wodzisławiu w ciągu bezmała dwóch tygodni, gdzie ogólnym pastwą groźnego żywiołu padło 73 budynki mieszkalne i 120 budynków gospodarczych wraz ze zbiorami, z dużą ilością inwentarza martwego i żywego, słusznie zwróciły uwagę władz powiatowych na ogrom nieszczęścia, jakie spotkało mieszkańców tych wiosek.

Analizując przyczyny pożaru i akcję ratowniczą, nie trudno stwierdzić uchybień, jakie wynikły w konsekwencji z niedokładnego wykonania zarządzeń starosty o bezpieczeństwie przeciwpożarowym. Chodzi tu szczególnie o akcję ratunkową,

która była w znacznym stopniu utrudniona z wielu powodów.

Celem zmniejszenia kłeski pożarów w przyszłości, starosta powiatowy wydał nowe zarządzenie do burmistrzów i wójtów, aby natychmiast była uregulowana sprawa dostawy koni dla straży tak, aby w ka-

żdej miejscowości posiadającej straż, zawsze było najmniej dwie pary koni gotowych do wyjazdu na miejsce pożaru; każda straż w siedzibie gminy winna posiadać co najmniej 60 mtr. bież. węży tłoczonych w terminie do jednego miesiąca; w gminie powinien znajdować się przynajmniej jeden dobry sygnał alarmowy (syrena pneumatyczna „Tyfon”); burmistrzowie i wójtowie przeprowadzą kontrole straży na swych terenach w terminie 2-tygodni i o brakach zameldują staroście; do 15 listopada br. burmistrzowie i wójtowie przedstawia staroście wykaz właścicieli nieruchomości, którzy uchylił się od opłacenia składek na rzecz bezpieczeństwa przeciwpożarowego, celem surowego ukarania łącznie z soltysami, którzy tych składek w odpowiednim terminie nie zainkasowali, członkowie gminnych komisji winni w ciągu dwóch tygodni przeprowadzić kontrole strychów i kominów, zwracając szczególną uwagę na dokładne, oraz terminowe przeprowadzanie wycieru kominów przez kominarzy.

Niewykonanie zarządzenia będzie jak najsurowiej karane.

Z DNIA.

Inwazja zimy.

Kraków, 28 października.

Trochę nieoczekiwanie spadła na nas inwazja zimy. Niespodziewanie, bo czas w ogóle obecnie dziwnie szybko upływa. Zaledwie pożegnaliśmy się z latem, wyjątkowo chłodnym i mokrym w tym roku, a już przychodzi nam powitać zimą. Że jednak przyszła ona trochę wcześniej, niż po inne lata, mamy dowód w tym, że wiele drzew nie straciło jeszcze liści i mieliśmy sposobność obserwować dziwne zjawisko, iż młode, zielone liście obsypane były grubą pokrywą śniegu.

Śnieg zaczął padać w sobotę rano i zwałował się, że jest to tylko przejściowy kaprys natury. Tymczasem w nocy z soboty na niedzielę spadły dalsze masy śniegu, które utrzymały się już nie tylko na dachach, ale także i na polach, a nawet na ulicach. Tylko tam, gdzie ruch publiczności był silniejszy, tam powstały błotniste ścieżki, wydeptane wśród białej pokrywy.

W nocy na poniedziałek chwycił nawet mroziak, tak, że śnieg nadal się utrzymał. Barometr, po ostatnim spadku, idzie znowu do góry, zapowiadając pogodniejsze dni, co nie oznacza wcale, że będą one cieplejsze. Nie ulega wątpliwości jednak, że ten wczesny najazd zimy jest przejściowy i jeszcze nieraz będziemy mieli przykra okazję do zapoznania się bliżej nieprzymiśniami mrokiem, dżdżystej jesieni.

Zresztą ten najazd zimy nie jest zupełną niespodzianką. Jak wskazują stare przysłowia ludowe „Szymon i Juda gdy nastają — często śniegi sprowadzają”, a właśnie dzisiaj 28 bm. mamy dzień św. Szymona i Tadeusza (Judy). Możemy się jednak pocieszać, że „Jeśli październik jest wietrzny i mroźny — to nie będzie za to styczeń luty groźny”.

POZIOM WISŁY PODNOŚI SIĘ. Skutkiem ostatnich opadów stan wody na Wiśle podniósł się nieco. W Krakowie zanotowano w niedzielę minus 27,0, w poniedziałek minus 25,5. W Zawichoście równocześnie stan wody podniósł się z plus 98 w niedzielę na plus 102 w poniedziałek.

(Jo) ADRESY APTEK DYŻURUJĄCYCH DZISIEJSZEJ NOCY W KRAKOWIE: Mikołajska 4, tel. 110-42, Stradom 6, tel. 121-35, Aleja 29 Listopada 17, tel. 139-21, Adolf Hitler Platz 13, tel. 131-72, Karmelińska 23, tel. 106-62, Starowińska 77, tel. 160-92, Długa 66, tel. 147-33, Kościuszki 18, telefon 189-45, Mogiłańska 16, tel. 175-90, Kalwaryjska

(Jo) WYBUCH PIECA. W sobotę wieczorem, przy ul. Shodkiewicza 10, z niewiadomych przyczyn wybuchł piec w mieszkaniu. W czasie wybuchu 10-letniemu Adamowi Suszowiczowi oderwało trzeci, czwarty i piąty palec prawej ręki oraz doznał on ran dartych twarzy. Przyczyny tego wypadku narazie nie ustalono.

(Jo) UTOPIŁY SIĘ KONIE W WISŁE. W czasie ładowania węgla z galaru Żegluga Polskiej na Wiśle spłoszyła się para koni, własność Zawadzkiego z Bolesławowic, rolnika, i zatoniły wraz z wozem w Wiśle.

(Jo) WCZEŚNIE ZACZYNAJĄ. W sobotę, na placu Szczepańskim dwóch małych chłopców wyrwało przechodzącej Ewie Owik, zam. w Toninach, torebkę ręczną, zawierającą różne drobiazgi oraz około 1.000 złotych. Chłopców narazie nie zdołano ująć. Wypadek ten nasuwa pytanie budzące lęk, co wyróżnie z dzieci, które tak wcześnie zaczynają taką śliską „karjerę”.

Japoński ambasador przyjęty przez Mołotowa.

Moskwa, 28 października. Prezes rady ministrów i komisarz spraw zagranicznych Mołotow przyjął w piątek mowomianowanego ambasadora japońskiego Tatekawę.

Z Warszawy i okolicy.

Zgłaszanie zmiany miejsc zamieszkania przez inwalidów.

Jak wynika z obwieszczenia urzędu opieki nad inwalidami wojennymi, wszyscy inwalidzi zarejestrowani w tym urzędzie i pobierający renty inwalidzkie mają w związku z obecnie trwającą akcją przesiedleńczą zgłosić swoje nowe miejsca zamieszkania. Zameldowanie należy złożyć ustnie lub pisemnie do dnia 25 października w Urzędzie opieki nad inwalidami wojennymi, przy ul. Złotej 22 (Warszawa C 1 skrytka pocztowa 24). Terminowe podanie nowego adresu leży w interesie wszystkich, w przeciwnym bowiem wypadku nastąpić może opóźnienie w doreczeniu renty za miesiąc listopada.

Napad rabunkowy na furmankę.

U wylotu ul. Radzymińskiej na powracających do domu furmanką Zbigniewa Ostrowskiego i Tadeusza Janczewskiego napadło dwóch rabusiów. Jeden z nich uderzył Ostrowskiego prętem żelaznym w głowę i gdy ranny upadł, zabrano mu z kieszeni portfel zawierający 1.005 zł gotówki. Drugi napastnik pobił Janczewskiego, usiłującego wszcząć alarm. Po dokonaniu rabunku sprawcy zbiegli. Powiadomiona o wypadku policja zarządziła energiczny pościg za zbiegłymi bandytami.

OBWIESZCZENIA URZĘDOWE

Szkoła Rolnicza w Mokrzyszowie

poczta i stacja kolejowa Tarnobrzeg. — Z dniem 2-go listopada b. r. podjęta zostaje nauka w szkole dwuzimowej, trzysemestralfnej. Opłata szkolna za półrocze 10 złotych. Dla uczniów mieszkających w internacie opłata miesięczna 60 złotych. Szkoła rozporządza 26-ciu stypendjami państwowymi i gminnymi, a każdy uczeń, oraz jego rodzina otrzymują przydział miesięczny na ubranie, buty, bieliznę i t. p. po cenach normalnych. 3590k

EWUNIA.

— Serwus Edziu! Jak się masz? Toż ja kope lat Cię nie widziałem!

— Serwus Mieczu. Wprawdzie i ja Ciebie dawno nie widziałem, ale był czas, kiedy nie było dnia bym o Tobie nie myślał.

— A to z jakiej przyczyny?

— No z racji tej „recepty” jaką mi poradziłeś, żeby ten — kto chce mieć spokój w domu, ustępował zawsze żonie.

— Patrząc na Twoją zadowoloną minę, śmiem sądzić, że dobrze na tym wyszedłeś.

— Tak, oczywiście, teraz jest wszystko w porządku, lecz gdybym tak nadal stosował się do Twojej rady — już dawno bym nie djabli wziął.

— Nie rozumie?

— Tak mój kochany — wierz mi, mówię to z własnego doświadczenia, że ten meżczyzna, który na każdym kroku ustępuje kobiecie, jest ciężki idjota, pantoflarz, lub zgola ma nieposprzątane na umyśle i takiego nigdy kobieta nie uszanuje, ani też chce zrozumieć. Tak Micoiu. Teraz ja Tobie radzę, że raczej odrzuć głowę pod tramwaj ładuj, jakbyś miał we wszystkim ustępować kobiecie. Ponieważ ja ceniłem swoją głowę i nie miałem ochoty w tak prozaiczny sposób jej się pozbyć, przeto rzekłem sobie Edziu — uwaga.

— No dobrze — ale do czego zmierzasz?

— No do tej potulności i ustępliwości, jaką mi zalecałeś. — Ciekawsi? Opowiem.

— Kiedyśmy się z Ewunią pobrali, najlubiejszym naszym tematem był rozmowy o naszej przyszłości. Bilansowaliśmy nasze ewentualne dochody i rozchody i doszliśmy do wniosku, że prowadząc tryb życia umiejętnie (zawsze to słowo podkreślała moja Ewunia) to do lat najwyższych czterech kupimy sobie małą wilkę i bodaj motocykl z przyczepką. Wszystkie zatem moje dochody co do centnika oddawałem Ewuni, prosząc zawsze pokornie na papie-

rosy lub golarza. Lecz gdzież konsekwencja kobiety?

W pierwszym miesiącu naszej gospodarki Ewunia z triumfem zdała mi raport, że z pensji 2.500 zł, oszczędziła zł 150.

— Ewuniu — tak mało? — już miałem rzucić wymówkę, lecz pomny na Twoją właśnie radę pohamowałem się w porę i pomyślałem: Biedactwo moje, jeszcze nie umie praktycznie gospodarować. — Nieszkożdi — z czasem się przyzwycz.

Tymczasem moja Ewunia w miarę coraz lepszej konjunktury zarobkowej mniejsze wykazywała oszczędności. Ja stałem się osłem ofiarnym mile widzianym tylko na pierwszego, bowiem doszło do tego, że żona nigdy nie miała czasu dla mnie, wiecznie zajęta modystkami, fryzjerem lub krawcową. Po nocy biedactwo nie mogła spać trwożąc się bądź źle skrojoną suknię, lub czy nowo zakupiony kapelusz będzie się podobał jej koleżankom. Wymyślała, projektowała coraz to nowe modele, nakupiła złotych rybek i drogocenne akwarja, wreszcie kupiła sobie pieska, jakiegoś mieszanka, twierdząc, że to najczystszej rasy pekińczyk. Psisko rosło jak na drożdżach, a nie hamowane w niczem, robiło szkody. Niecierpieliśmy się nawzajem. Widząc mnie w pokoju żony wareszał drań i kłapał zębami i byłbym go nieraz laską po grzbiecie przetrzącił, gdyby nie Twoja „rada” dla świętego spokoju.

Lecz właśnie dzięki temu psu, zasadniczy zwrot nadszedł w naszym życiu. Któregoś dnia, przyniesiono żonie suknię wieczorową, mówię Ci — kunst ostatniej mody, bo chcesz wiedzieć Ewunia posiada cudowny dar piękna i gnetu, sama w najdrobniejszych szczegółach ją opracowała. Wieczorem mieliśmy się udać w szerszym towarzystwie na raut do p. R. Tamto Ewunia była zawsze obiektem żywego zainteresowania z powodu swoich ekscentrycznych sukien. Prostu była wyrocznia mody. Słodka istota, powiadam Ci i pomimo, że straciłem już zupełnie nadzieję, że przy tego rodzaju trybie życia nawet motocyklu sobie nie kupię nigdy, jed-

nak byłem dumny z tej kochanej istoty. Prawie w ostatniej chwili Ewunia zauważyła, że kolor puńczoch nie zupełnie harmonizuje ze suknią, czempredziej tedy biedaczka pobiegła do magazynu, bowiem w tej kwestji nikt nie potrafiłby jej wyrecyzować. W czasie nieobecności żony, pies pozostawiony bez nadzoru, bosmy wszyscy o kundlu zapomnieli, urządził sobie polowanie na złote rybki w akwarjum, oczywiście stracił je wprost na suknię żony. Trzepocące się rybki musiały o szal przyprawić kundla, począł je łapeczywie pożerać, szarpiąc przytem niemilosiernie suknię. A kiedy nareszcie wróciła Ewunia, suknia leżała w strzępach. Trudno byłoby mi powtórzyć jak na to zareagowała żona. Prostu mowę jej odjęło. Całe dwa tygodnie przeleżała się w łóżku, a ja przez ten czas obmyśliłem pewien plan, który co do joty wypełniłem, bowiem niepodobna było znaleźć, ażeby podobny stan mógł trwać dalej, zupełna samodzielność mojej żony mogła ją o śmierć przyprawić, a mnie w najlepszym razie o dobrego „bzika”.

Zacząłem tedy od tego, że sfingowałem dla siebie wypowiedzenie jako w trzy miesiące zostaje zwolniony z zajmowanego stanowiska, że trafia mi się wprawdzie coś innego, lecz warunki o połowę mniej korzystne. Cios ten przyjęła Ewunia nad podziw spokojnie.

— Co Ty mówisz Edeczku? To straszne. Jak ty się musisz martwić.

— Ewuniu — kochanie — rzekłem: Jakże się cieszę, że Ty nie wzięłaś tego zbyt tragicznie, sądzę, że przecież jakoś damy sobie radę. Prawda?

— Ależ naturalnie — musimy sobie dać radę. Jeszcze zobaczysz, że coś zaoszczędzimy.

W tam miejscu westchnąłem głęboko. Zauważyła to Ewunia i jakby ze wstydem cichutko rzekła:

— Ja wiem, że ty masz żal do mnie... no wiesz prawda?

— Ależ ja nie nie wiem. Jesteś najcudowniejszym stworzeniem i takimiu dziecku wszystko się wybacza.

— Jakiś Ty dobry. Jaki kochany.

Dawno nie czułem się taki szczęśliwy jak dnia tego. Znowu powróciły te chwile jak ongiś i znowu zaczęliśmy marzyć o naszej przyszłości. Ewunia sama skreślała wydatki, bez których można się było obejść, wyrzekała się willi i motocyklu z przyczepką, podwójnej leguminy i codziennego bywania w kawiarni. Sama postanowiła chodzić na zakupy i czuwać osobiście nad całym gospodarstwem.

— Edziu — rzekła raz. — Nie miałam pojęcia, że za trzy złote można tyle kupić. Pokazała mi dwie kopiate torby, były w nich ziemniaki, sałata, marchewka, cebulka, szpinak, koper i jakieś tam jeszcze ziele.

— Bój się Boga, dziecko — rzekłem wzruszony. — W jaki sposób dałaś radę to wszystko sama przynieść?

— Najprościej w świecie. Wsiadłam do dorożki.

— A ile kosztowała dorożka?

— Także trzy złote?

— Wierz mi, myślałem, że zginę ze śmiechu. Lecz Ewunia w mig się spostrzegła, że to ta dorożka jest przyczyną mej wesołości. Łzy stanęły jej w oczach i rzekła:

— Istotnie masz rację, jestem do niczego.

— Długo musiałem tłumaczyć biedactwu, że robi mi przykrość takim powiedzeniem, bo ja w żadnym wypadku nie nadaje się na „liczykrupę”. Owszem — niech stałe z zakupami jeździ dorożką. Ewunia doskonale wybrnęła z tej sytuacji, bowiem od tej pory stała brała ze sobą dziewczynę i tak rozmiłowała się w samodzielnej gospodarce, że aż miło jest patrzeć. Już rok minął a Ewunia świecie wierz, że jestem na nowej posadzie o znacznie mniejszych poborach i w trosce by nam do pierwszego nie brakło, z każdym groszem się liczy — ja zaś — przynajmniej Ci się na ucho parcelkę już kupiłem w pięknym miejscu i zaraz na wiosnę zaczne budować wille. — A wiesz jak ją nazwę? E W U N I A.

Anna Kozłowska (Kraków).

